

Verjaring en ontvankelijkheid, tijdschrijflijst

I.

Geschillencommissie Advocatuur ADV D06-0004

Bindend advies d.d. 22 mei 2006

(Mrs. Van der Groen, Kool en Rapmund)

De verjaringstermijn van drie maanden, vastgelegd in artikel 7 lid 1 van het Reglement van de Commissie, ziet op de periode gelegen tussen het moment waarop de cliënt kennisnam of redelijkerwijs had kunnen nemen van het handelen of nalaten dat tot de klacht aanleiding geeft, en het moment waarop de cliënt zijn klacht overeenkomstig de kantoorklachtenregeling van de advocaat heeft ingediend. Onder de omstandigheden van het geval kan het aan de cliënt niet worden aangerekend dat hij eerst anderhalf jaar heeft gewacht met het aanhangig maken van de zaak bij de Commissie.

Bezwaren tegen het doorberekenen van verrichtingen, deels van eenvoudige aard, op basis van telkenmale genoteerde tijdseenheden van twaalf minuten.

Feiten

De advocaat staat de cliënt bij in een civielrechtelijk conflict over een boedelscheiding, waarin nakoming werd gevorderd van een notarieel vastgelegde samenlevingsovereenkomst. De wederpartij vorderde in reconventie een schadevergoeding in verband met een mishandelingsincident.

Het eerste bezwaar van de cliënt heeft betrekking op het verweer tegen de reconventionele vordering, waarbij

inkomensderving van de wederpartij een rol speelde. Die inkomensderving zou aanzienlijk geringer zijn dan de wederpartij stelde hetgeen kenbaar was uit een door die wederpartij overgelegd document dat de advocaat niet aan de cliënt zou hebben toegestuurd, terwijl de gemoedstoestand van de cliënt verhinderde daar adequaat op te reageren, toen dat stuk ter zitting aan de orde werd gesteld.

Voorts wordt er geklaagd over de hoogte van de declaraties, totaal ten belope van € 9.222 nu aan de cliënt achteraf is gebleken dat de advocaat van de wederpartij voor dezelfde zaak ruim € 2.500 heeft gedeclareerd. De advocaat beroept zich op niet-ontvankelijkheid. Artikel 7 lid 1 van het Reglement van de Commissie zou inhouden dat een klacht binnen drie maanden nadat de cliënt voor het handelen of nalaten dat aanleiding voor de klacht is kennis heeft genomen, of in redelijkheid kennis had kunnen nemen, moet worden ingediend. Het verweer van de cliënt, dat hij zijn bezwaren niet omstandig aan de orde heeft gesteld omdat hij vreesde dat de behandeling van zijn tegelijkertijd lopende en door een andere advocaat van hetzelfde kantoor behandelde strafzaak in het gedrang zou komen, gaat volgens de advocaat niet op. Het zou in strijd zijn geweest met de beroepsethiek wanneer de strafadvocaat zijn cliënt minder goed zou zijn gaan bijstaan.

Voor de verdere en feitelijke inhoud van het verweer wordt verwezen naar de uitspraak.

Beoordeling van het geschil

Ingevolge artikel 7, eerste lid, aanhef en sub a van het Reglement van de Commissie verklaart zij de cliënt op verzoek van de advocaat niet-ontvankelijk, indien de cliënt zijn klacht niet eerst overeenkomstig de kantoorklachtenregeling bij de advocaat heeft ingediend binnen drie maanden na het moment waarop de cliënt kennisnam of redelijkerwijs had kunnen nemen van het handelen of nalaten dat tot de klacht aanleiding

heeft gegeven. Op grond van het tweede lid van het hiervoor weergegeven artikelid, kan de Commissie evenwel besluiten het geschil toch in behandeling te nemen, indien de cliënt ter zake van de niet-naleving van de voorwaarden naar het oordeel van de Commissie redelijkerwijze geen verwijt treft.

De termijn van drie maanden ziet derhalve, in tegenstelling tot hetgeen de advocaat meent, op de periode gelegen tussen enerzijds het moment waarop de cliënt kennisnam of redelijkerwijs had kunnen nemen van het handelen of nalaten dat tot de klacht aanleiding heeft gegeven en anderzijds het moment waarop de cliënt zijn klacht overeenkomstig de kantoorklachtenregeling van de advocaat bij de advocaat heeft ingediend.

De cliënt heeft bij brief van 22 april 2006 onderdelen van zijn e-mailberichten aan de advocaat weergegeven, waaruit blijkt dat hij in de periode van december 2003 tot november 2004 tegenover de advocaat zijn bezorgdheid heeft geuit over met name de hoogte van de declaraties. De cliënt heeft zijn klachten, nadat deze e-mailberichten niet de gewenste respons sorteerden, vervolgens niet met meer nadruk onder de aandacht van de advocaat gebracht, omdat hij ervoor vreesde dat zulks de belangenbehartiging en de hoogte van de declaraties in de strafzaak negatief zou beïnvloeden. Deze vrees acht de Commissie – vanuit het perspectief van de cliënt bezien – niet onbegrijpelijk. Daarbij komt dat de advocaat heeft verklaard dat het kantoor waaraan hij verbonden is, geen schriftelijke kantoorklachtenregeling kent, maar een in de praktijk ontwikkelde aanpak ter behandeling van klachten hanteert. Gesteld noch gebleken is, dat deze aanpak mede inhoudt dat een cliënt ervan in kennis wordt gesteld dat hij zijn eventuele klachten binnen drie maanden na het moment waarop de cliënt kennisnam of redelijkerwijs had kunnen nemen van het handelen of nalaten dat

De uitspraak is bewerkt door Germ Kemper, advocaat te Amsterdam. De bewerking houdt in dat sommige details zijn weggelaten en andere gewijzigd, en ook her en der enige uitweidingen – in het bijzonder waar het gaat om het weergeven van het standpunt van de cliënt of de advocaat – zijn weggelaten.

tot de klacht aanleiding heeft gegeven, bij de advocaat dient in te dienen. Zulks wringt temeer nu de advocaat door de e-mailberichten bekend was met de bij de cliënt levende onvrede, maar hierop kennelijk niet heeft gereageerd, noch door middel van een inhoudelijk antwoord, noch door de cliënt van de aanpak ter behandeling van klachten die ten kantore gehanteerd wordt in kennis te stellen. Gelet op het bovenstaande is de Commissie van oordeel dat de cliënt van de overschrijding van de betreffende klachttermijn redelijkerwijs geen verwijt treft, zodat zij de cliënt ontvankelijk verklaart in zijn klacht.

Zoals ter zitting is gebleken, is het document van de werkgever van de wederpartij van de cliënt met de opsomming van de winstdeling per maand voorafgaand aan de comparitie op 2 juli 2004 tussen de cliënt en de advocaat besproken en uitvoerig ter comparitie aan de orde geweest. Daar komt bij dat de advocaat dit stuk eerst op 1 juli 2004 via de post had ontvangen. Mitsdien kan de advocaat niet worden verweten dat dit document te laat is overgelegd. Nu de cliënt weet had van het betreffende document, heeft hij naar het oordeel van de Commissie ook een eigen verantwoordelijkheid gehad om de inhoud daarvan te laten meewegen in de onderhandelingen bij de totstandkoming van de vaststellingsovereenkomst. Deze verantwoordelijkheid staat er aan in de weg om thans de gestelde schade, wat daarvan ook zij, in redelijkheid op de advocaat af te wentelen. De Commissie oordeelt dit klachtonderdeel derhalve ongegrond.

De cliënt klaagt zich er voorts over, dat de advocaat excessief heeft gedeclareerd. Voor zover de cliënt zich ter onderbouwing van deze klacht beroept op de declaraties van de advocaat van de wederpartij, kan de Commissie hem daarin niet volgen. De door een advocaat aan een zaak te besteden tijd wordt beïnvloed door een groot aantal factoren, waaronder de houding en wensen van de cliënt en daaruit voortvloeiend de intensiteit van het contact tussen cliënt en advocaat. Deze factoren ont-

trekken zich voor zover het de relatie tussen de wederpartij en diens advocaat betreft geheel aan de waarneming van de Commissie, zodat aan de declaraties van de wederpartij bij de beoordeling van dit klachtonderdeel geen gewicht kan worden toegekend.

Op basis van de overgelegde specificaties stelt de Commissie desniettegenstaande vast dat de declaraties hetzij geheel, hetzij voor een aanzienlijk deel bestaan uit verrichtingen waarvoor telkenmale tijdseenheden van twaalf minuten in rekening zijn gebracht. Naar het oordeel van de Commissie valt niet in te zien dat deze verrichtingen, die deels van eenvoudige aard en nauwelijks juridisch te noemen zijn en dikwijls meerdere keren per dag zijn gedeclareerd, tegen een toen geldend uurtarief van € 180 per uur, exclusief BTW en kantoorkosten, steeds als een post van twaalf minuten bij de cliënt in rekening dienden te worden gebracht. De Commissie neemt daarbij in ogenschouw dat het evenwicht tussen het belang en de uitkomst van de zaak enerzijds en de door de advocaat gedeclareerde kosten anderzijds in casu is zoekgeraakt. De Commissie is van oordeel dat de advocaat in dit opzicht niet heeft gehandeld zoals verwacht mag worden van een redelijk bekwaam en redelijk handelend advocaat. Zij acht gelet op het bovenstaande termen aanwezig de declaraties gemeten naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid te matigen met € 2.000 exclusief kantoorkosten en exclusief BTW.

Beslissing

De cliënt wordt in zijn klacht ontvankelijk verklaard.

De advocaat restitueert aan de cliënt een bedrag van € 2.503,06. Betaling dient plaats te vinden binnen een maand na de verzenddatum van dit bindend advies.

Indien betaling niet tijdig plaatsvindt, betaalt de advocaat bovendien de wettelijke rente over dit bedrag vanaf de verzenddatum van het bindend advies.

De Commissie wijst het meer of anders verlangde af.

Bovendien dient de advocaat overeenkomstig het Reglement van de Commissie een bedrag van € 90 aan de cliënt te vergoeden ter zake van het klachten-geld.

Overeenkomstig het Reglement van de Commissie is de advocaat aan de Commissie als bijdrage in de behandelingskosten van het geschil een bedrag verschuldigd van € 115.

II.

Geschillencommissie Advocatuur ADV06-0027
Arbitraal vonnis d.d. 19 juli 2006
(Mrs. Van der Groen, Kool en Slager)

Dat de cliënt iets langer dan vijf jaar heeft gewacht met het voordragen van bezwaren tegen de werkzaamheden van de advocaat leidt niet tot niet-ontvankelijkheid.

Discussie over de vraag of overeengekomen is dat de advocaat op basis van 'no cure, no pay' zal werken.

Feiten

De advocaat staat de cliënte bij in diverse aangelegenheden. De eerste zaak heeft betrekking op een aan de cliënte overkomen verkeersongeval en de daaruit voortvloeiende schade. De cliënte is naar de advocaat doorverwezen door onderneming E. die zich bezighoudt met letselschadezaken, en volgens de cliënte is onderdeel van de afspraak dat zij op basis van 'no cure, no pay' zal worden bijgestaan. De advocaat vordert betaling van € 3.267 als honorarium, in reconventie vordert de cliënte een naar redelijkheid en billijkheid vast te stellen schadevergoeding op grond van diverse nalatigheden van de advocaat bij de behandeling van de verschillende zaken.

Beoordeling van het geschil in conventie en reconventie

Allereerst dient de Commissie te beoordelen of de cliënte ontvankelijk is in haar klacht. De advocaat heeft onder verwijzing naar een uitspraak van het Hof van Discipline van de Orde van

Advocaten gesteld dat daaraan in de weg staat dat zij haar klachten na de inhoudelijke reactie van de advocaat d.d. 3 augustus 2000 niet binnen een redelijke termijn heeft aanhangig gemaakt bij de Commissie. De Commissie overweegt te dien aanzien dat, voor zover de advocaat zich beroept op artikel 6 van het EVRM, aan deze bepaling geen horizontale werking toekomt. Voor het overige acht de Commissie van belang dat de cliënte weliswaar op de laatstgenoemde brief niet heeft gereageerd, maar dat zij evenmin – ondanks nadere aanschrijvingen daartoe in 2002 – de openstaande declaraties heeft voldaan. Daarop heeft de advocaat nagelaten de in zijn brief aangekondigde gerechtelijke procedure te entameren. Hem treft daarmee gelet op het bovenstaande evenzeer als de cliënte het verwijt dat zij het meningsverschil onuitgesproken althans onopgelost hebben gelaten. De Commissie verklaart de cliënte derhalve ontvankelijk in haar klacht.

Tijdens de mondelinge behandeling is gebleken dat het geschil zich toespitst op de vraag of tussen partijen is overeengekomen dat de advocaat de cliënte zou bijstaan op basis van ‘no cure, no pay’. De cliënte heeft ter zitting herhaaldelijk en nadrukkelijk verklaard dat zij eerst om de bijstand van de advocaat heeft verzocht bij de aansprakelijkstelling van haar werkgever voor het arbeidsongeval en pas later op initiatief van de advocaat ook werkzaamheden zijn verricht omtrent het verkeersongeval. Deze stellingname wordt evenwel gelogenstraft door de stukken die partijen hebben overgelegd, onder meer door de brief van de advocaat d.d. 5 december 1996, waarin wordt gesproken van Stad Rotterdam Verzekeringen als de wederpartij. Blijkens de stukken is dit de verzekeraar van de andere bij het verkeersongeval betrokken automobilist.

Tegenover de stelling van de cliënte, dat ‘no cure, no pay’ is overeengekomen, heeft de advocaat zulks onder verwijzing naar zijn brief d.d. 5 december 1996 gemotiveerd betwist. In deze brief wijst de advocaat er inderdaad op dat de cliënte de verantwoordelijkheid draagt

voor de betaling van de declaratie van de advocaat, maar worden vervolgens verregaande mogelijkheden geschermd om van de aansprakelijk te stellen partij vergoeding van de kosten van rechtsbijstand te verkrijgen. Ofschoon deze uitzetting juridisch eenduidig is, had het naar het oordeel van de Commissie op de weg van de advocaat gelegen om de betekenis van een en ander, gelet op de omstandigheden, meer nadrukkelijk met deze cliënte te bespreken en zich ervan te vergewissen dat de strekking daarvan werd begrepen. Toen partijen nadien overeenkwamen dat de advocaat de cliënte zou bijstaan ter zake het arbeidsongeval, deed de gelegenheid daartoe zich andermaal voor, terwijl de aansprakelijkheid van de werkgever van de cliënte – in tegenstelling tot de aansprakelijkheid van de wederpartij bij het verkeersongeval – allerminst vaststond.

Tegelijkertijd stelt de Commissie gelet op de eigen verantwoordelijkheid van de cliënte vast dat het te ver voert om aan het bovenstaande financiële consequenties te verbinden.

Met betrekking tot de overige klachtonderdelen is de Commissie van oordeel dat de cliënte deze tegenover de gemotiveerde en onderbouwde betwisting van de advocaat, onvoldoende aannemelijk heeft kunnen maken. De overige klachtonderdelen treffen derhalve geen doel.

Alles overziend ziet de Commissie geen aanleiding tot het oordeel dat de advocaat niet heeft gehandeld zoals van een redelijk bekwaam en redelijk handelend advocaat mag worden verwacht.

Naar de Commissie begrijpt, vordert de advocaat betaling van twee sinds maart en juli 2000 uitstaande declaraties, tezamen groot € 3.267 door de cliënte, vermeerderd met wettelijke rente. Uit het bovenstaande volgt dat de vordering van de advocaat kan worden toegewezen.

Gelet op de beslissing wordt de advocaat geacht het totaal aan arbitragekosten bij wijze van voorschotbetaling mede namens de cliënte te hebben voldaan.

De Commissie bepaalt dat het bedrag dat de advocaat ter zake van de arbitragekosten heeft voldaan in zijn geheel komt te vervallen aan de Stichting Geschillencommissies voor Beroep en Bedrijf en veroordeelt de cliënte tot betaling aan de advocaat van deze kosten.

Beslissing

De Commissie:

In conventie:

- Verklaart de klachten van de cliënte ongegrond. Veroordeelt de cliënte tot betaling aan de advocaat van een bedrag van € 3.267, te vermeerderen met wettelijke rente over € 2.103,07 vanaf 27 maart 2000, respectievelijk € 1.163,83 vanaf 10 augustus 2000 tot aan de dag van algehele voldoening.

In reconventie:

- Wijst het door cliënte gevorderde af.

In conventie en reconventie:

- Veroordeelt de cliënte in de kosten van deze arbitrage en veroordeelt de cliënte tot betaling van een bedrag van € 89,25 aan de advocaat.
- Wijst het meer of anders gevorderde af.

Noot

In beide uitspraken komt een verjaarsproblematiek aan de orde.

In de eerste uitspraak (ADV Do6-0004) gaat het om een termijn van drie maanden, die genoemd wordt in artikel 7 lid 1 van het Reglement van de Commissie. Het standpunt van de advocaat dat inhoudt dat een klacht binnen drie maanden nadat de cliënt zich bewust was of had moeten zijn van een mogelijke onregelmatigheid, bij de Commissie had moeten worden ingediend, is in elk geval onjuist. De Commissie overweegt dat die termijn van drie maanden be-

.....

1 Arbitraal vonnis Geschillencommissie Advocatuur 21 september 2005, *Advocatenblad* 2006, pp. 650-652, waar het ging om eenheden van tien minuten, en bindende adviezen

van de Geschillencommissie van 5 februari 2004 en 9 januari 2004, *Advocatenblad* 2004, pp. 661-664, met rekeneenheden van tien, respectievelijk zes minuten.

trekking heeft op de periode waarin de cliënt de mogelijkheid heeft zich tot de klachtencommissie van het kantoor van de advocaat te wenden, wat natuurlijk iets heel anders is dan het aanhangig maken van een zaak bij de Geschillencommissie. Een probleem was in casu, dat het kantoor van de advocaat geen geregementeerde vorm van klachtbehandeling kent (hetgeen van een bij de Geschillencommissie aangesloten kantoor – zoals i.c. het geval – overigens wel wordt verlangd). Daarmee zou die termijn in het luchtledige komen te hangen. De Geschillencommissie lost dat aldus op, dat bij gebreke van een heldere klachtenregeling de advocaat die niet op andere wijze een dergelijke verjaringstermijn heeft gestipuleerd, op die termijn geen beroep kan doen.

In de tweede zaak (ADV Do6-0027) beriep de gedaagde advocaat zich op artikel 6 EVRM. Het oordeel van de

Geschillencommissie dat de verdragsbepaling geen horizontale werking heeft en daarop dus in de civiele procedure geen beroep kan worden gedaan, lijkt mij juist. Voor de volledigheid evenwel moet in dit verband worden gewezen op artikel 3:310 BW. Aldaar wordt de verjaringstermijn van vijf jaar vastgesteld voor vorderingen tot schadevergoeding. De cliënte klaagt erover dat zij geen behoorlijke rechtsbijstand had ontvangen, waarmee de reconventie, in elk geval voor wat betreft dit onderwerp, zo te zien onder het regime van artikel 3:310 BW valt. Uit de hier niet-weergegeven beschrijving van het procesverloop in deze zaak blijkt dat de cliënte in een brief van 26 juli 2000 bezwaren tegen de werkwijze van de advocaat naar voren heeft gebracht en daarna niets meer van zich heeft laten horen, tot zij op 18 maart 2006, door middel van het invullen van een vragenformulier aan de

Geschillencommissie, duidelijk maakte dat zij klachten had. Zo te zien had de advocaat er dus beter aan gedaan een beroep op dit artikel te doen in plaats van op artikel 6 EVRM.

In ADV Do6-0004 breekt de Geschillencommissie de staf over de dwang van de tijdschrijflijst, die in dit geval kennelijk vereist dat met tijdseenheden van twaalf minuten werd gewerkt en verrichtingen 'deels van eenvoudige aard en nauwelijks juridisch te noemen... dikwijls meerdere keren per dag' werden gedeclareerd. Een vergelijkbare zorg spreekt uit eerdere uitspraken.¹

GJK.

(advertenties)

FIF 33
RECHERCHE- EN INFORMATIEBUREAU
Voor bedrijven, particulieren en advocatuur

- Onrechtmatig ziekteverzuim
- Alimentatiezaken
- Controle werkzaamheden
- Handelsinformatie
- Fraude / Bedrijfsdiefstal
- Privé-onderzoeken

010 - 477 33 22 www.fif33.nl
Goedgekeurd door Min. van Justitie POB 238
Heemraadssingel 186 • 3021 DM Rotterdam
Fax: 010 - 477 08 30 • e-mail: info@fif33.nl

UNIT

unit is een ontwerpstudio
voor grafisch ontwerp
grafisch & typografisch ontwerp, concept, afprinten
multimedia & internet ontwerp

u kunt ons mailen voor een presentatie cd-rom
info@unit-1.nl www.unit-1.nl 070 300 35 01

Le Tableau
VOOR DE ADVOCATUUR EN HET NOTARIAAT

Le Tableau bemiddelt exclusief in tijdelijke functies voor het notariaat en de advocatuur.

Wij kunnen voorzien in ervaren, gespecialiseerde advocaten ten behoeve van ondermeer: sabbatical leave, zwangerschapsverlof, begeleiding stagiaires of omvangrijke projecten, zoals een grote transactie of reorganisatie. Ook financieel interessant!

Belt u voor meer informatie met Mr. T.S. Verheij, tel 020-5237600 of kijk op onze website www.letableau.nl

